RSV (respiratory syncytial virus)

Wstęp

Pozornie łagodny przebieg większości infekcji RSV (respiratory syncytial virus) może prowadzić do niedoceniania zagrożenia. Standardowe objawy, czyli nieżyt nosa, kaszel, stan zapalny gardła, gorączka, mogą ukryć fakt, że są grupy pacjentów, dla których zakażenie może mieć ciężki, a nawet śmiertelny przebieg.

Niemowlęta i dzieci do 2 lat

- 245 244 dzieci <5 lat trafia rocznie do szpitali z powodu RSV w Unii Europejskiej
- 75% z nich to dzieci poniżej 1 roku życia
- RSV odpowiada za ok. 22% wszystkich ostrych infekcji dolnych dróg oddechowych
- 84 500–125 200 globalnych zgonów rocznie u małych dzieci.[1,2]

Dorośli w wieku ponad 60 lat

- Ponad 145 000 hospitalizacji rocznie w UE (osoby 65+).[1,3]
- Ponad 20 000 zgonów rocznie w Europie (osoby 60+) z powodu powikłań po infekcji RSV.[4]
- RSV może wywoływać zapalenie płuc, prowadzące do duszności, nieraz wymagające hospitalizacji. Efektem może być nawet niewydolność oddechowa wymagająca intensywnej opieki medycznej.
- Infekcja RSV może zaostrzać objawy astmy, POChP, niewydolności serca,
- Mogą pojawić się powikłania sercowo-naczyniowe jak niewydolność serca, czy migotanie przedsionków. Czasem nawet wyższe niż po grypie.
- Dorośli w wieku 75+ lat stanowią:
  - 45,6% wszystkich hospitalizacji,
  - 38,6% przyjęć na OIOM,
  - 58,7% zgonów szpitalnych.1,3,5

Powikłania u dorosłych

- Zapalenie płuc z niewydolnością oddechową
- Zaostrzenie astmy, POChP, niewydolności serca
- Powikłania sercowo-naczyniowe (migotanie przedsionków, niewydolność serca)
- Ryzyko powikłań często wyższe niż przy grypie.[1,5]

ZASZCZEP ŚWIADOMOŚĆ

Lepiej zapobiegać niż leczyć

Infekcji RSV można zapobiegać poprzez szczepienie. Jego skuteczność u dorosłych wynosi 81,38% w zapobieganiu chorobie dolnych dróg oddechowych (szeroka meta-analiza opierająca się o wieloośrodkowe badania).

Potwierdzają to też raporty z badań typu real-world, gdzie skuteczność kształtowała się na poziomie 75% przeciw hospitalizacji, pilnym interwencjom medycznym i wizytom na izbie przyjęć u dorosłych ≥60 lat.

Dodatkowe korzyści

- Szczepienie RSV jest też korzystne u osób z obniżoną odpornością, pomimo ich mniejszej skuteczności
- Zmniejszenie kosztów dla systemu opieki zdrowotnej (mniej hospitalizacji)
- Poprawa kosztów jakości życia u osób z otyłością, POChP i przewlekłą chorobą nerek.[3,5–7]

Schemat szczepienia

Jedna dawka podana domięśniowo. Termin szczepienia ma kluczowe znaczenie – optymalny okres to późne lato/wczesna jesień.[4]

Szczepić powinny się:

- Kobiety w ciąży (ochrona noworodków i niemowląt)
- Osoby powyżej 60 roku życia

Działania niepożądane

Najczęściej łagodne/umiarkowane i przejściowe:

- ból w miejscu wkłucia – 31,0%
- zmęczenie – 20,5%
- bóle mięśni/ciała – 17,5%.[8]

Wskazania do szczepienia

1. Kobiety w ciąży (ochrona bierna noworodków i niemowląt)
2. Osoby powyżej 60. roku życia
3. Rozważyć u osób z obniżoną odpornością (mimo potencjalnie słabszej odpowiedzi immunologicznej)

ZASZCZEP ŚWIADOMOŚĆ

Praktyczne aspekty podawania szczepionki

Na rynku Polskim są dwie szczepionki przeciwko RSV:

- Arexvy (GSK)
- Abrysvo (Pfizer)

Jak wygląda szczepienie?

Obie szczepionki są dostarczane w postaci proszku i adjuwanta w płynie. Szczepionkę trzeba poddać rekonstytucji przed podaniem przez zmieszanie adjuwanta z proszkiem. Dla każdej ze szczepionek postępowanie jest nieco inne.

Warunki przechowywania

- Temperatura: 2-8°C
- Chronić przed światłem
- Po rekonstytucji: użyć natychmiast lub w ciągu 4 godzin (przechowywać w temp. 2-30°C)

Arexvy

AREXVY dostarczana jest w 2 fiolkach, które należy odtworzyć przed podaniem:

- Fiolka 1: Zawiesina adiuwanta
- Fiolka 2: Proszek antygenu

Instrukcja podania krok po kroku:

1. Pobierz całą zawartość fiolki 1 do strzykawki
2. Wstrzyknij do fiolki 2 (z proszkiem)
3. Delikatnie mieszaj, obracając (NIE wstrząsać!)
4. Pobierz 0,5 ml, zmień igłę
5. Podaj domięśniowo

Czy można łączyć z innymi szczepionkami?

W czasie jednej wizyty podać szczepienie przeciw RSV oraz:

- szczepionka przeciw grypie (sezonowej, inaktywowana, bez adiuwantu),
- szczepionka przeciw pneumokokom (PPV23 lub PCV13),
- szczepionka przeciw półpaścowi
- szczepionka przeciw błonicy, tężcowi i krztuścowi (dTpa),
- szczepionka mRNA przeciw COVID-19.[9,10]

Czy farmaceuta może przepisać szczepionkę z refundacją?

Szczepionka jest refundowana we wszystkich wskazaniach, więc można przepisać ją z refundacją bez dostępu do dokumentacji medycznej. Pacjent w wieku ponad 65 lat może w aptece otrzymać zarówno szczepionkę jak i szczepienie BEZPŁATNIE.

Kiedy nie można zaszczepić?

Przeciwwskazania bezwzględne

- Historia ciężkiej reakcji alergicznej (np. anafilaksja) po poprzedniej dawce szczepionki przeciwko RSV.
- Nadwrażliwość na substancje czynne lub substancje pomocniczych szczepionki.

Przeciwwskazania do szczepienia w aptece (wymagają konsultacji):

- Umiarkowana lub ciężka ostra choroba z gorączką, lub bez gorączki. Szczepienie trzeba odroczyć do pełnego wyzdrowienia.
- Zaburzenia krzepnięcia krwi.
- Immunosupresja

Pacjenci z obniżoną odpornością (np. przyjmujący leki immunosupresyjne) mogą wykazywać zmniejszoną odpowiedź immunologiczną na szczepionkę.

Uwaga: Choroby nowotworowe, białaczka, HIV/AIDS, leczenie immunosupresyjne lub radioterapia NIE są przeciwwskazaniem do szczepienia, ale wymagają konsultacji z lekarzem prowadzącym przed szczepieniem.

ZASZCZEP ŚWIADOMOŚĆ

Bibliografia

1. Del Riccio M, Spreeuwenberg P, Osei-Yeboah R, et al. Burden of Respiratory Syncytial Virus in the European Union: estimation of RSV-associated hospitalizations in children under 5 years. J Infect Dis. 2023;228(11):1528-1538. doi:10.1093/infdis/jiad188
2. Kirolos N, Mtaweh H, Datta RR, et al. Risk Factors for Severe Disease Among Children Hospitalized With Respiratory Syncytial Virus. JAMA Netw Open. 2025;8(4):e254666. doi:10.1001/jamanetworkopen.2025.4666
3. Havers FP, Whitaker M, Melgar M, et al. Burden of Respiratory Syncytial Virus–Associated Hospitalizations in US Adults, October 2016 to September 2023. JAMA Netw Open. 2024;7(11):e2444756. doi:10.1001/jamanetworkopen.2024.44756
4. Szczepionka przeciw RSV. Szczepienia.Info. Accessed August 29, 2025. https://szczepienia.pzh.gov.pl/szczepionki/rsv/
5. Kim T, Choi SH. Epidemiology and Disease Burden of Respiratory Syncytial Virus Infection in Adults. Infect Chemother. 2024;56(1):1-12. doi:10.3947/ic.2024.0011
6. Waize M, Marijic P, Marijam A, et al. Public health impact and cost-effectiveness of the adjuvanted RSVPreF3 vaccine for respiratory syncytial virus prevention among adults aged 50 years and older in Germany. Expert Rev Vaccines. 2025;24(1):782-796. doi:10.1080/14760584.2025.2539887
7. Hutton DW. Economic Analysis of RSV Vaccination in Adults 50 years and Older.
8. Hause AM, Moro PL, Baggs J, et al. Early Safety Findings Among Persons Aged ≥60 Years Who Received a Respiratory Syncytial Virus Vaccine — United States, May 3, 2023–April 14, 2024. Morb Mortal Wkly Rep. 2024;73(21):489-494. doi:10.15585/mmwr.mm7321a3
9. Co-administration of vaccines for adults | NCIRS. Accessed August 28, 2025. https://ncirs.org.au/.../co-administration-vaccines-adults
10. Antczak A, Konstanty M, Kuchar E, et al. Zalecenia polskich ekspertów na rok 2024 dotyczące koadministracji szczepionek u osób dorosłych w profilaktyce zakażeń układu oddechowego. Lek POZ. 2024;10(4):183-188.